

Czasy reformacji

Autor tekstu: **Mariusz Agnosiewicz**

„Nie masz tak doskonałej nienawiści jak między chrześcijanami”
Michel de Montaigne ([Zobacz źródło — T.2](#))

W okresie panowania Aleksandra VI na jego skandaliczną rozwiązłość zareagował **Savonarola** z Florencji. Papież ekskomunikował mnicha, ten „uderzył nań otwarcie i popełnił szaleństwo, że chciał dowieść własnej niewinności, poddając się próbie ognia. W ostatniej chwili dominikanin się zawahał; wtedy franciszkanie, jego wrogowie przysięgli, przeszli do ataku, i Savonarola, skazany przez Inkwizycję, jako heretyk, odpokutował swe zapaly reformatorskie na stosie (1498)” ([Zobacz źródło](#)).

Papież **Juliusz II** (1503-1513) Julian della Rovere z Savony wmieszał się do wojny francusko-habsburskiej, ekskomunikując króla Francji, „sam zaś nosząc hełm na głowie, a pancerz na piersiach, spustoszył ogniem i mieczem część Włoch” ([Zobacz źródło](#)). Nicolo Machiavelli pisał o nim, chwając jego czyny: „Papież Juliusz II, jak posługiwał się opinią hojnego, aby dojść do papiestwa, tak później nie troszczył się o to, by ją utrzymać, bo chciał zyskać środki na wojnę z królem francuskim, a tyle prowadził wojen bez nakładania nadzwyczajnych podatków na swoich poddanych, gdyż dzięki długiej oszczędności miał zapasy na pokrycie szczególnych wydatków. Współczesny król hiszpański, gdyby był hojny, nie mógłby podjąć ani szczęśliwie przeprowadzić tylu przedsięwzięć (...) Papież Juliusz II postępował we wszystkich swych czynnościach bezwzględnie i znajdował zawsze czasy i ludzi tak dostosowanych do swego sposobu postępowania, że wynik był zawsze szczęśliwy. Weźcie pod rozwagę pierwszą jego wyprawę do Bolonii, podjętą jeszcze za życia messera Giovanniego Bentivoglio. Wenecjanie wcale nie byli z niej zadowoleni, podobnie król hiszpański porozumiewał się z Francją w sprawie tej wyprawy; lecz papież mimo to ruszył na nią osobiście, z właściwą sobie zapalczywością i gwałtownością. Ten krok skłonił do rozmysłu i spokoju tak Hiszpanów, jak Wenecjan, tych ze strachu, tamtych z powodu chęci odzyskania całego państwa neapolitańskiego; z drugiej zaś strony cofnął się król francuski, który widząc, że papież wyrusza, zapragnął pojednać się z nim, aby upokorzyć Wenecjan, uznał więc, że nie może bez jawnej zniewagi odmówić mu swej pomocy wojskowej. Przeprowadził przeto Juliusz dzięki swemu gwałtownemu czynowi to, czego przy całej mądrości ludzkiej nie zdołałby nigdy dokazać żaden inny papież; gdyby bowiem odkładał wyjazd z Rzymu, aż wszystko ustali się i uporządkuje, jak by to uczynił niejeden inny papież, nigdy by mu się rzecz nie udała, bo król francuski byłby znalazł tysiące wykrętów, a inni byłiby mu przedstawili tysiące obaw. Pomijam inne jego czyny, które wszystkie były do siebie podobne i wszystkie udawały się, a krótkość jego życia nie pozwoliła mu doświadczyć przeciwnieństw, albowiem gdyby nadeszły czasy takie, że byłby zmuszony postępować oględnie, byłby znalazł swą zgubę, gdyż nigdy nie byłby zaniechał tych sposobów, do których skłaniało go jego usposobienie.” (Książę)

W 1517 roku zbuntował się jeden z mnichów augustiańskich - Luter, który przybił 95 tez na drzwiach kościoła Wittenbergi, w których poddał ostrej krytyce stan chrześcijaństwa katolickiego, który de facto zgubił swój pierwszy człon. Papież **Leon X** zrazu nie przejął się zbytnio kolejnym heretykiem, a całe szumne wystąpienie skwitował słowami: „Kłótnie mnichów”, później jednak został zmuszony do wydania ekskomuniki na krnąbrnego mnicha. Luter, człowiek nieokrzesany, uczynił przedstawienie na głównym placu Wittenbergi, podczas którego spalił bulle papieską oraz bawił gawiedź urągając papieżowi: „Papieżku, papieżyczku, jesteś osłem, osiołkiem”. Rozpoczęła się **Reformacja**.

Klemens VII (1523-1524), zażądał połowy dochodów i majątków wszystkich prostytutek na budowę konwentu Santa Maria della Peniteura.

Wojna chłopka, 1925

*„Chłopi układali jasno sformułowane petycje, w których systematycznie i w sposób uporządkowany wyliczali swoje krzywdy; są one zapowiedzią cahiers z r.1789. Skargi płynące ze Stühlingen i Lupfen, z Allgäu i Kempten są takie same: mówią o niesprawiedliwości poddaństwa i podatku spadkowego (heriot), o nowo narzuconych pańszczyźnianych pracach na roli, o ograniczeniach i zakazach polowania i łowienia ryb, o zniesieniu uprawnień związanych z pastwiskami gminnymi, o tym, że szlachta i arystokracja nie zapewniają chłopom obrony w sądach. Ponadto skargi chłopów na daniny i podatki nakładane na nich przez ludzi Kościoła, którzy byli zarazem arystokracją ziemską, w specyficzny sposób uwydatniają **powszechnie***

panujące nastroje antyklerykalne (podkr. moje — przyp.). Zbuntowani chłopci, rozwścieczeni z powodu tyranii biskupów, kapituł katedralnych i opactw, splądrowali siedemdziesiąt klasztorów w Turyngii i pięćdziesiąt dwa klasztory we Frankonii. Powstanie można uważać za wielki ruch, może największy w Europie przed rokiem 1789" [1]

***

Podczas gdy Luter zerwał z Rzymem z powodu zaangażowania się stolicy papieskiej w sprawę świata, to **Zwingli** - reformator z **Zurychu** - był bardziej przejęty i zmartwiony użyciem przez Rzym miecza. „Zwingli działał w ramach szczególnego społecznego i politycznego układu panującego w Konfederacji Szwajcarskiej. Nie było mowy o protekcji książęcej i żadnego odniesienia do cesarza: Zurych był miastem-państwem, republiką cechową, a jego tradycje społeczne były zdecydowanie korporacyjne. Jeśli chodzi o bezpośrednio okoliczności i zewnętrzne warunki reformy, to odpusty miały o wiele mniejsze znaczenie niż najemna służba wojskowa. Żołnierze byli głównym towarem eksportowym Szwajcarów i często służyli w armiach papieża. Zwingli brał udział w wojnach włoskich, które stanowiły początek nowej ery w historii prowadzenia wojen, jeśli chodzi o samą ich skalę. (...) Najemna służba wojskowa została zlikwidowana, a Zwingli - „uznając swój własny grzech wobec Boga i człowieka” - zrezygnował ze swojej papieskiej pensji.” [2]

*

Książki:

[Historia reformacji szesnastego wieku — d'Aubigne \(trzy tomy\)](#)

[Reformacja — Green](#)

[Reformacja, kontrreformacja, tolerancja — Tazbir](#)

Przypisy:

[1] Europa XVI wieku – Richard Mackenny

[2] Europa XVI wieku – Richard Mackenny

Mariusz Agnosiewicz

Założyciel, redaktor naczelny i publicysta Racjonalisty, założyciel i prezes Polskiego Stowarzyszenia Racjonalistów. Kontakt online ([GG](#), [Skype](#))

[Strona www autora](#)

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 04-07-2002)

[Oryginał..](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,962) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,962>)

Contents Copyright © 2000-2008 by Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane

przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl